

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Zbigniew Ciechanowicz
Sędziowie:	SO Wiesława Buczek - Markowska SR del. Małgorzata Woźniak (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Ziemowit Augustyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 września 2014 roku w S.

sprawy z wniosku **A. W.**

przy udziale **K. G. i W. L.**

o stwierdzenie nabycia spadku po W. W. (1)

na skutek apelacji wniesionej przez uczestniczkę W. L.

od postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie

z dnia 25 września 2013 r., sygn. akt II Ns 177/13

1. **oddala apelację;**

2. **ustala, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.**

Sygn. akt II Ca 1451/13 **UZASADNIENIE**

Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie postanowieniem z dnia 25 września 2013 roku stwierdził, iż spadek po W. W. (1), zmarłym w dniu 23 grudnia 2012 roku w S. i tam ostatnio zamieszkałym przy ulicy (...), na podstawie ustawy nabyły: żona A. W. (córka K. i K.) w 1/2 części, siostra K. G. (córka S. i L.) w 1/4 części, siostra W. L. (córka S. i L.) w 1/4 części. Postanowienie zapadło w sprawie, w której wnioskodawczyni A. W. domagała się stwierdzenia nabycia spadku p swoim mężu W. W. (1). Uzasadniając zasadność swojego wniosku wnioskodawczyni wskazała, iż spadkodawca W. W. (1) zmarł w dniu 23 grudnia 2012 roku w S., ostatnio zamieszkiwał w S.. Spadkodawca nie pozostawił testamentu. Jako uczestników postępowania wskazała K. G. i W. L..

Uczestniczka postępowania W. L. w toku rozprawy oświadczyła, że będzie składała pozew o uznanie wnioskodawczyni A. W. za niegodną dziedziczenia po W. W. (1).

Sąd Rejonowy ustalił, że W. W. (1) ostatnio zamieszkiwał przy ul. (...) w S.. W chwili śmierci spadkodawca był żonaty z A. W., nie miał dzieci własnych, ani przysposobionych. Rodzice spadkodawcy S. W. i L. z domu Zmiar zmarli wcześniej. Zmarły miał dwoje rodzeństwa – siostry K. G. i W. L.. Do chwili zamknięcia rozprawy nikt ze spadkobierców nie składał oświadczeń spadkowych, nie zrzekał się dziedziczenia, nie był uznany za niegodnego dziedziczenia. Notariusz nie sporządził aktu poświadczenia dziedziczenia. Zmarły nie pozostawił testamentu.

Postanowienie zostało zaskarżone apelacją przez uczestniczkę postępowania W. L. w całości, która domagała się zmiany zaskarżonego postanowienia poprzez uznanie, iż spadek po zmarłym S. W. nabyły siostry K. G. w 1/2 części oraz W. W. (2) w 1/2 części ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu Szczecin – Centrum w Szczecinie oraz zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego. Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła: niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych mających istotne znaczenie dla sprawy, sprzeczność poczynionych przez Sąd ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału przez przyjęcie, że żadna ze spadkobierczyń nie jest niegodna dziedziczenia, nie ustosunkowanie się w uzasadnieniu postanowienia do złożonego przez skarżącą pisma, w którym wskazywała na niegodne zachowanie wnioskodawczynie A. W..

Uzasadniając zarzuty apelacji skarżąca podała, że w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku wskazywała na niegodne zachowanie wnioskodawczynie A. W., które dokładnie opisała w piśmie z dnia 7 marca 2013 roku. Jednakże Sąd nie wziął w ogóle pod uwagę wskazywanych okoliczności stwierdzając, iż spadek po W. W. (1) w 1/2 części nabyła wnioskodawczynie A. W.. Gdyby Sąd nie pominął wskazywanych okoliczności świadczących o tym, że A. W. jest niegodną tego by dziedziczyć po zmarłym nie doszedłby do błędnego przekonania, że żadna ze spadkobierczyń nie jest niegodna dziedziczenia. Biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności i prawidłowo je oceniając powinien uznać, iż A. W. jest niegodna dziedziczeniu i tym samym pominąć ją w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku. Sąd Rejonowy nie ustosunkował się do podniesionych okoliczności w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, wobec czego uniemożliwiło to odniesienie się do stanowiska Sądu Rejonowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja uczestniczki postępowania W. L. okazała się niezasadna.

Sprawa w postępowaniu apelacyjnym rozpoznawana jest po raz wtóry, sąd apelacyjny jest sądem merytorycznym, samodzielnie ustalającym stan faktyczny i dokonującym jego oceny na podstawie prawa materialnego. Sąd Odwoławczy przyjmuje ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny za własne ustalenia, bez konieczności ponownego jego przytaczania. Materiałnoprawna ocena stanu faktycznego wyrażona przez Sąd Rejonowy jest prawidłowa; argumentacja prawna i ocena dowodów zostanie uzupełniona wskutek podniesionych zarzutów apelacyjnych.

Zgodnie z przepisem art. 926 § 1 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Dziedziczenie ustawowe, co do całości spadku następuje wówczas, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy, to znaczy nie pozostawił ważnego testamentu wyłączającego lub modyfikującego reguły ustawowe albo, gdy żadna z osób, które powołał nie chce lub nie może być spadkobiercą (art. 926 § 2 k.c.). Spadkodawca W. W. (1) nie pozostawił testamentu tym samym mają zastosowanie przepisy dotyczące dziedziczenia ustawowego. Spadkodawca nie miał dzieci, jego rodzice zmarli przed nim dlatego też w niniejszej sprawie zastosowanie ma art. 932 k.c. powołujący do spadku małżonka i rodzeństwo zmarłego. W myśl art. 933 k.c. udział spadkowy małżonka, który dziedziczy w zbiegu z rodzeństwem wynosi połowę spadku. Z powyższych względów udział wnioskodawcy określono ja 1/2 części, natomiast udziały uczestniczek po 1/4 części. Zgodnie z uzyskanymi od wnioskodawczynie i uczestniczek zapewnieniem (złożonymi po pouczeniu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań) – do chwili wydania orzeczenia w sprawie, nie były zawierane umowy o zrzeczenie się dziedziczenia, nie składano oświadczeń spadkowych, nie uzyskano aktu poświadczenia dziedziczenia, nie stwierdzono sądownie niegodności którejkolwiek ze spadkobierczyń W. W. (1). Od chwili otwarcia spadku upłynął okres 6 miesięcy w tym czasie żadna ze spadkobierczyń nie złożyła oświadczenia spadkowego. Tym samym nabycie spadku nastąpiło przez ww. osoby w sposób prosty w oparciu o treść art. 1015 § 2 k.c.

Odnosząc się do zarzutu sformułowanego w apelacji, iż Sąd Rejonowy wydając postanowienie nie wziął pod uwagę zgłaszanych przez uczestniczkę postępowania sygnałów, że będzie składała pozew o uznanie wnioskodawczyni A. W. za niegodną dziedziczenia po spadkodawcy jest nietrafny. W przedmiotowej sprawie odbyły się dwie rozprawy w dniu 7 sierpnia 2013 roku i w dniu 25 września 2013 roku. Na pierwszej rozprawie 7 sierpnia 2013 roku uczestniczka postępowania W. L. oświadczyła, że będzie składała pozew o uznanie za niegodną dziedziczenia wnioskodawczynią A. W.. Celem umożliwienia złożenia pozwu Sąd Rejonowy odroczył rozprawę na dzień 25 września 2013 roku. Na rozprawie w dniu 25 września 2013 roku uczestniczki oświadczyły, iż pozew nie został złożony. Dopiero po wydaniu w przedmiotowej sprawie rozstrzygnięcia i po sporządzeniu uzasadnienia zaskarżonego postanowienia w dniu 15 października 2013 roku uczestniczki postępowania złożyły pismo, w którym poinformowały, iż pozew zostanie złożony w dniu 15 października 2013 roku (k.48 akt). Do pisma dołączyły kolejne pismo opisujące zachowania wnioskodawczyni, które świadczyłyby ich zadaniem o niegodności dziedziczenia przez A. W. po spadkodawcy. Przebieg postępowania wskazuje jednoznacznie na to, że Sąd Rejonowy umożliwił uczestniczkom złożenie pozwu o uznanie za niegodną dziedziczenia wnioskodawczynią i w tym celu odroczył rozprawę. Na dzień zamknięcia rozprawy pozew o uznanie za niegodną dziedziczenia nie został złożony. Zgodnie z przepisem art.316 &1 k.p.c. po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Przepis powyższy stosuje się do postępowania nieprocesowego na podstawie art. 13&2 k.p.c. Skoro pozew nie został złożony do dnia zamknięcia rozprawy to Sąd Rejonowy prawidłowo zamknął rozprawę i wydał postanowienie na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego. Jeśli chodzi o zarzut dotyczący pominięcia przez Sąd Rejonowy wskazywanych okoliczności świadczących o tym, że A. W. jest niegodną tego by dziedziczyć po zmarłym nie znajduje on uzasadnienia. Sąd Rejonowy nie pominął wskazywanych okoliczności świadczy o tym chociażby fakt odroczenia pierwszej rozprawy, o czym była mowa powyżej. Gdyby Sąd Rejonowy faktycznie te okoliczności pominął sprawa zostałaby zakończona na pierwszym terminie. Postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku jest postępowaniem nieprocesowym „niespornym”, natomiast sprawa o uznanie za niegodne jest rozpoznawana w procesie w postępowaniu „spornym”. Są to dwa zupełnie różne tryby postępowania dlatego też obie te sprawy nie mogą być rozpoznawane w jednym postępowaniu. Zarzut niegodności dziedziczenia zgłoszony w postępowaniu o stwierdzeniu nabycia spadku nie może podlegać rozpoznaniu w tym postępowaniu, dlatego też Sąd Rejonowy nie zajął się tym zarzutem odsyłając uczestniczkę postępowania do postępowania procesowego zakreślając jej na rozprawie w dniu 7 sierpnia 2013 roku termin do złożenia pozwu i przedłożenia jego kopii w terminie tygodniowym pod rygorem przyjęcia, iż pozew nie został złożony. Takie też stanowisko zostało wyrażone przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 14 lipca 2005 roku III CK 670/04 LEX nr 604039 – sprawy o uznanie spadkobiercy za niegodnego dziedziczenia podlegają rozpoznaniu w procesie, a nie w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku. Sprawa o uznanie za niegodnego dziedziczenia jest sprawą o prawa majątkowe – postanowienie Sądu Najwyższego I CZ 105/66 - OSNC 1967/7-8/128, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2012 roku ICZ 9/12 OSNC 2012/7-8/99, to kolejny argument za niemożliwością łączenia obu spraw. Kolejnym argumentem przemawiającym za odrębnością obu postępowań jest to, że postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku ma charakter deklaratoryjny a nie konstytutywny jak ma to miejsce w przypadku wyroku ustalającego niegodność dziedziczenia.

Na rozprawie apelacyjnej ustalono, że pozew o uznanie A. W. za niegodną dziedziczenia po W. W. (1) został złożony w Sądzie Rejonowym Szczecin Centrum w Szczecinie (sygn. I C 1513/13) przez uczestniczki postępowania ale został on zwrócony z uwagi na braki formalne. Na skutek złożonego zażalenia na zwrot pozwu w dniu 15 września 2014 roku zostało ono oddalone (sygn. II Cz 1502/14). Mając na uwadze powyższe okoliczności należy wskazać, iż po zamknięciu rozprawy przez Sąd Rejonowy nie pojawiła się żadna nowa okoliczność, która uzasadniałaby zmianę jego postanowienia.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Okręgowy, działając na podstawie art. 385 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną. W punkcie II Sąd orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. zgodnie z ogólną zasadą, w myśl której, każdy uczestnik postępowania nieprocesowego ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.